

Streszczenie rozprawy doktorskiej o. mgr lic. Tomasza Zamorskiego OP

Sacramentum ordinis w narracjach kaznodziejskich J. Ratzingera/Benedykta XVI. Teologia, apologia, duchowość

W niniejszej rozprawie poddano badaniu kapłaństwo sakramentalne (hierarchiczne) i jego rozumienie w krytycznych kontekstach współczesności (niezrozumienie idei sakramentalnej, funkcjonalne redukcje, różne formy kryzysu kapłaństwa). Podstawowe pytania badawcze dotyczyły *sacramentum ordinis* w aspekcie teologicznym (definicje narracyjne i ich hermeneutyka), apologetycznym (narracja jako argumentacja apologetyczna) oraz duchowościowym (konceptja sakramentalno-ontologiczna kapłaństwa jako wzór i model duchowości).

Materiał źródłowy stanowiły narracje kaznodziejskie rozumiane tutaj jako zbiór różnych form wypowiedzi pierwotnie wygłaszanych przez J. Ratzingera/Benedykta XVI (homilie, przemówienia, wykłady itp). Celem analitycznej pracy z tymi tekstami było stworzenie całościowego obrazu kapłaństwa w ujęciu autora. Praca opierała się na założeniu, że reprezentowane przez J. Ratzingera/Benedykta XVI stanowisko sakramentalno-ontologiczne w rozumieniu kapłaństwa, pomimo zarzutów o „anachroniczność”, pozostaje nowoczesne i umożliwia spójną wizję *sacramentum ordinis*, zarówno na poziomie dogmatycznym i eklezjalnym, jak i egzystencjalnym, czyli w życiu samego kapłana.

Rozprawa składa się więc odpowiednio z trzech rozdziałów:

- „W stronę Słowa” (definiowanie kapłaństwa przez związek z głosem Słowa),
- „W stronę Eucharystii” (teologiczne związanie kapłaństwa z Eucharystią i Kościołem),
- „W stronę służby” (*sacra potestas* jako służba człowiekowi i Prawdzie).

W każdym z nich zachowano również wewnętrzną zasadę organizacji treści uwzględniającą obecne w podtytule rozprawy perspektywy badawcze.

Wnioski wynikające z badania dotyczą w pierwszym rzędzie samej narracji kaznodziejskiej, która przenosi do wnętrza ludzkiej egzystencji dogmatyczne treści i czyni je „istotnymi życiowo” oraz „budującymi sens”. W ten sposób spełnia ona również swoje apologetyczne zadanie i to zarówno w wymiarze *ad extra* (wobec świata) jak i *ad intra* (dla kapłana i Kościoła) wyjaśniając, przypominając i konstruując rozumienie *sacramentum ordinis* (konceptja sakramentalno-ontologiczna wyrażona w narracji zbudowanej na biblijnej metaforze pasterskiej).

Ponadto narracja J. Ratzingera/Benedykta XVI o *sacramentum ordinis* realizuje swój podstawowy cel bezbłędnie wiążąc kapłaństwo hierarchiczne z jedynym i prawdziwym kapłaństwem Chrystusa, nadając tym samym chrystologiczny fundament każdemu kapłańskiemu

działaniu. Ontologiczność tego związania z Chrystusem powoduje, że nie można mówić o *sacramentum ordinis* tylko w wymiarze spełnianych funkcji opartych na osobistych talentach i kompetencji albo osobistym lub wspólnotowym wyborze, ale przede wszystkim jako o darze i tajemnicy (prymat Boga, sakramentalność). Kapłan buduje więc swoją tożsamość i duchowość na komunijnym związaniu i upodobnieniu do Chrystusa („kapłan według Bożego Serca”, „duchowy duchowny” itp.). Dzięki łasce sakramentu sprawuje swoje kapłańskie funkcje działając *in persona Christi*, zawsze jednak w jedności z Ciałem Chrystusa tj. Kościołem (posłuszeństwo i służba w „my” Kościoła).

W narracji kaznodziejskiej Ratzingera/Benedykta XVI wątki dogmatyczne, apologetyczne i duchowościowe stanowią wyjątkową triadę wzajemnie się eksplikujących, uzupełniających i komentujących rzeczywistości (dogmatyczne rozumienie kapłaństwa i jego metaforyczne wyjaśnienie w narracji stają się apologią a przez to modelem kapłańskiej duchowości).